

Ответы по тувинскому языку, 11 класс

№ задания	Ответ	Балл
1	Чечен чогаал стили	4
2	<i>Янзы-бүрү, ады-сураа, кырган-авам, даай-аваларым дөмейлешкек уткалыг</i> 2 дөстен тургустунган нарын сөстөрни дефистеп бижиир	8
3	Мээң кырган-авамдан эгелээш, ол-ла даай-аваларым, угбаларым дөгере-ле игил, бызаанчы, дошпулуурдан чадаганга чедир тутканын-на ырладып, кожаннадып чугаалады бээр	10
4	Ыраажы (синтаксистиг арга ыры+кижи).	6
5	Иемниң, янзы-бүрү, ыяшты, оюн-каткы. Е, ю, я, ё сөстүң эгезинге азы ажык үннүң соонга чорааш, 2 үннү илередир: е [йэ], ю [йу], я [йа], ё [йо]	10
6	Иемниң угу дөгере-ле ыраажы, янзы-бүрү хөгжүм ойнаар: мырай-ла ады-сураа үнген дээр чүве бе азы хөйге билдингир апарган улус.	8
7	Эвилел чок нарын домактарның аразынга ийи сектисалыр	6
8	Чаңгыс аймак кежигүннер-биле	8
9	<i>Мээң ол даай-аваларым, угбаларым дошпулуур, демир-хомус, шелер (кулузун) хомус, игил, бызаанчы, чадаган чедир ойнавазы ховар.</i> (бөдүүн, 2 составтыг, чаңгыс аймак кеж.-биле нарынчыттынган, медээ)	10
10		30
Итого 100 баллов		

Ответы по тувинской литературе, 11 класс

Онаалга	Ключи	Балл
1	Өөреникчинин бодунуң сөзүглелге кандыг ат бергенин хынаар.	8
2	Мөзү-шынар, күш-ажыл темазы	8
3	Кижидан даанган ажылынга харыысалгалыг, бурунгаар көрүштүг, улус ылгавас, мөзүлүг болуру чугула.	8
4	Чогаалды улустуң аас чогаалының төөгү чугаа хевиринге даянып бижээн. Тоолдардан элементилер база бар. Чижээлээрге, <i>үш чүүл эртемниг; чурттап чораан</i> . Чогаалды бижээн аяны база тоолга чоок.	8
5	Эпитеттер: мерген угаанныг кырганнар, үжүк-бижиктиг кижилер, таңма тудар эргелиг, мөзүлүг болгаш шылгараңгай дарга, үш чүүл эртемниг, үш дипломнуг кижиде (дээш оон-даа өске). Деңнелге: шалазы, ханазы, дээвири шивээге дөмей апарган. Уран чурумалдыг аргаларны чогаалда маадырларның характеристиказын тургузары-биле чедимчелиг ажыглаан.	8
6	Бөлөр-Дарга тарамык аалдарны чаңгыс черге суур кылдыр бөлгөн, буянның херекти кылган. Эзер-Дарга чүгле аът мунуп алгаш, шаварынга ынак. Огулук кылган ажылы чок. Хурал-Дарга өрээлге хөй хурал-суглаа кылырынга ынак чораан. Малчыннарже, хову ажылдарынче кичээнгей салбас. Трактор-Дарга Ыраажы-Хемге бир-ле дугаар тракторны эккеп, кур черлерни чардырган. Будай-Дарга амыралды сандараткан. Дошкун-Дарга – багай аажылыг дарга. Мерген-Дарга – чеже-даа тускай эртеми чок болза, чонну эки удуртуп чораан, мөзүлүг, шылгараңгай дарга. Диплом-Дарга чеже-даа тускай эртемниг, дипломнуг болза, даргалап чадап каан дарга. Кезер-Дарга бойдуска хумага чок чораан. Дугай-Дарга ажылче дөргүл-төрелин, таныш-көрүжүн тыртып кииреринге ынак чораан. Индюк-Дарга – Ыраажы-Хемге индюктар азыраарынче чонну кыйгырып турган дарга.	8
7	Өөреникчинин бодунуң чогааткан домактарын хынаар.	8
8	Чогаалда маадырларның аттарын оларның кылып турган ажыл-херээ-биле холбап адаан. Чижээлээрге, Бөлөр-Дарга – тарамык турган чонну чаңгыс черге бөлгөн кижиде, Эзер-Дарга – аът мунарынга ынак дарга, Хурал-Дарга – чонну хуралдадырынга ынак дарга. Будай-Дарга – хамык чүүлдүң дөгөрезин будап каапкан, дүжүр даргалап каапкан дарга. Мерген-Дарга – мерген угаанныг, шылгараңгай дарга. Малгаш-Дарга – бажыңнарны малгаштан кылза эки деп суртаалдап турган дарга. Индюк-Дарга – индюк фермазын тургускан дарга.	8
9	Ажылды, эртемин билир кижиде кандыг-даа шаптараазын таварышса, ажып эрте бээр. Ажылын, эртемин билбес кижини өрү көдүрүп, деткиирге-даа, хөндүрлүп шыдавас, чер албас.	8
10	Башкы боду хынаар	28
Итого 100 балл		